

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет/інститут
Навчально науковий інститут мистецтв**

Кафедра виконавського мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА

Освітня програма – «ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКЕ МИСТЕЦТВО»

Першого (бакалаврського) рівня

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

**Затверджено на засіданні кафедри
протокол № 5 від “30” січня 2024 р.**

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Музична педагогіка
Викладач	Колубасєв Олег Леонідович кандидат мистецтвознавства, доцент
Контактний телефон викладача	+380505759000
E-mail викладача	oleg.kolubayev@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіка індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту

2. Анотація до навчальної дисципліни

Одним із шляхів вдосконалення змісту музичної освіти є розширення спектру дисциплін із використанням педагогічної компоненти. Музична педагогіка – це педагогіка цінностей, основним змістом якої є постійні величини духовної культури людства. Музична педагогіка як цілісна система, що інтегрує вітчизняні та зарубіжні традиції з сучасними інноваційними освітніми тенденціями, є предметом теоретико-методологічного аналізу багатьох науковців, які активно розробляють її теоретичні та методичні засади в площині вищої освіти освіти у процесі підготовки виконавців.

Завданням курсу є: формування особистісно-ціннісного ставлення здобувачів вищої освіти до процесів, що висуваються у світовій музичній педагогіці на різних етапах її функціонування, засвоєння історико-педагогічних знань, розвитку вміння здійснювати історико-педагогічний аналіз музичних явищ і процесів, стимулювання творчої активності, спрямоване на виявлення та актуалізацію цінного історичного досвіду в галузі

музичної освіти, його екстраполяцію у власну майбутню науково-дослідницьку та художньо-педагогічну практику музиканта-педагога.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Об'єктивні зміни в загальній мистецькій освіті, обумовлені дискусійністю та викликами соціокультурних процесів формування цілісної особистості випускника вищої школи, спонукають до виокремлення змістовності духовної сфери людини, її цінностей як орієнтира реалізації сучасного змісту навчання. Вимоги до підготовленості музиканта-педагога впроваджувати такі зміни, що базуються на компетентнісному підході у навчанні й естетичному вихованні учнів, є лакмусовим папірцем фахової компетенції педагога-музиканта, його авторитету в очах здобувачів освіти.

Покращення результатів навчально-виховного процесу в закладах системи вищої освіти України відповідно до світових стандартів, потреба підготовка кваліфікованих спеціалістів, компетентних у різних галузях знань і особливо глибоко в одній із них, вимагає опанування бакалаврами дисципліни «Музична педагогіка». Вона ґрунтується на теорії та практиці створення наукових основ мистецької освіти бакалаврів, спонукання їх до професійного самовдосконалення – запоруки формування музично-педагогічної культури, розвою професійної творчості, високого рівня педагогічної та виконавської майстерності.

Мета: підготовка студентів до майбутньої професійної діяльності музиканта шляхом вивчення української та зарубіжної музичної педагогіки, її осмислення з позицій сучасного розвитку педагогічної науки в Україні. Цей пласт знань допоможе майбутньому педагогу створювати умови для розвитку в особистості спеціальних здібностей і смаку, мистецько-ціннісних орієнтацій, спонукати до самовдосконалення почуттєвої культури шляхом включення вихованця в активну творчу мистецьку діяльність.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до критики та самокритики.
- Здатність до міжособистісної взаємодії.
- Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:

Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

Здатність оперувати професійною термінологією.

Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології виконавської та педагогічної діяльності.

Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Результати навчання:

Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті.

Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Методи навчання:

словесний, наочний, пояснювально-ілюстративний, навчально-пізнавальний, проблемно-пошуковий, практичний, пояснення, стимулювання і мотивації, практичні вправи, робота з літературою.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	025 Музичне мистецтво, ОП «Інструментально-виконавське мистецтво»	I	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб
Тема 1. Сутність музичної педагогіки та її основні категорії. Об'єкт і предмет музичної педагогіки. Категорії музичної педагогіки. Сучасні тенденції розвитку музичної освіти в Україні.	2		2
Тема 2. Зв'язок музичної педагогіки з філософією, музикознавством і психологією. Зв'язок музичної педагогіки з філософією. Музикознавство та музична педагогіка. Психологія та музична педагогіка.	2		4
Тема 3. Методологічні основи музичної педагогіки. Наукові підходи в музичній педагогіці. Методологічні принципи музичної педагогіки. Методи дослідження в галузі музичної педагогіки.	2		4
Тема 4. Теорія музичної освіти та навчання. Дидактичні принципи цілісного музично-педагогічного процесу. Видатні музиканти-педагоги про принципи музичної освіти. Сучасні принципи музичного навчання	2		4
Тема 5. Теорія музичної освіти і навчання. Зміст музичного навчання та його складові. Музичні знання. Інтеграція знань і міжпредметні зв'язки в процесі навчання музики. Музичні вміння та навички. Музичні здібності дітей та їхній розвиток.	2		4

<p>Тема 6. Теорія музичної освіти та навчання. Методи музичного навчання та виховання. Поняття методу в загальній педагогіці. Специфіка застосування загальних методів навчання та виховання в музичній освіті. Її характерні методи.</p>	2		4
<p>Тема 7. Теорія музичної освіти та навчання. Організаційні форми музичного навчання. Основні принципи побудови занять. План і конспект заняття. Підготовка заняття. Типи занять за формою. Типи занять за змістом. Музична творчість. Форми організації музичних занять у системі спеціалізованої позашкільної освіти</p>	2		4
<p>Тема 8. Організаційно-методичні аспекти музичного виховання. Системи й технології музичного виховання. Система музичного виховання Золтана Кодая. Система музичного виховання Карла Орфа. Болгарський метод «<i>Столбиця</i>» Бориса Трічкова. Вальдорфська школа. Методика С. Сузукі. Відродження «забутих» українських музично-педагогічних традицій. Система розвитку абсолютного слуху Василя Куфлюка. Сучасний педагогічний досвід.</p>	2		4
<p>Тема 9. Організаційно-методичні аспекти музичного виховання. Планування та педагогічна оцінка результатів музичного виховання. Методичні основи планування заняття. Облік та оцінювання результатів музичного виховання. Критерії оцінки концертних виступів і результатів навчання учня. Специфіка конкурсної оцінки музиканта-виконавця.</p>	2		4
<p>Тема 10. Особистісні якості музиканта-педагога, їхня діагностика та самовдосконалення Особистість педагога-музиканта та його професійні якості. Педагог-музикант і його статус у суспільстві. Пріоритетні професійні якості педагога-музиканта. Професійна діяльність музиканта-педагога. Професійна діяльність. Проблеми й шляхи формування особистості педагога. Професійна освіта та самоосвіта.</p>	2		4

<p>Професійна компетентність як освітній результат підготовки педагога-музиканта. Компетентнісний підхід у загальній і спеціальній мистецькій освіті. Професійне коло застосування мистецьких компетентностей.</p> <p>Діагностика мистецької компетентності майбутнього педагога-музиканта. Критерії, що вможливають виявлення тих чи інших здатностей студентів. Інструментарій вимірювання компетентності.</p>			
<p>Тема 11. Сутність музичної педагогіки та її основні категорії. Формування творчих передумов у процесі музичного виховання та навчання.</p> <p>1. Музична педагогіка як теоретична й практична галузь гуманітарного знання.</p> <p>2. Об'єкт і предмет музичної педагогіки, її завдання. Філософсько-методологічні аспекти об'єкта музичної педагогіки.</p> <p>3. Категорії музичної педагогіки.</p> <p>4. Сучасні тенденції розвитку музичної освіти, її актуальні проблеми</p>		2	4
<p>Тема 12. Дидактичні принципи цілісного музично-дидактичного процесу.</p> <p>1. Характеристика складових процесу музичного навчання.</p> <p>2. Сучасні підходи до організації засвоєння музичних знань, вмінь і навичок.</p>		2	4
<p>Тема 13. Методи музичного навчання та виховання</p> <p>1. Поняття методу в загальній педагогіці (словесні, наочні, практичні методи).</p> <p>2. Метод музичного узагальнення. Метод забігання наперед і повернення до пройденого. Метод емоційної драматургії. Проблемно-пошуковий метод. Методи стимулювання музичної діяльності. Методи розвитку емпатії. Метод імітаційного моделювання. Метод синестезії (співвідчуття). Метод синектики. Метод монтажу (колаж, мистецьке синтезування). Метод ідеальних типів. Метод створення культурного контексту. Метод інтерпретації. Метод творчих завдань.</p> <p>Синхронічний і діахронічний аналіз музичного твору.</p> <p>3. Сучасні технології музичного виховання та навчання:</p> <p>а) технологія розвиваючого музичного виховання.</p> <p>б) технологія моделювання мистецько-творчого процесу.</p>		2	4

в) художньо-педагогічний аналіз музичного твору.			
Тема 14. Організаційні форми музичного навчання. 1. Заняття з фаху як цілісна форма. 2. Основні принципи. 3. План і конспект заняття. 4. Підготовка заняття. 5. Типи занять за формою. 6. Типи уроків занять за змістом. 7. Концепція уроку. 8. Музична творчість. 9. Форми організації позакласних музичних занять. 10. Форми організації музичних занять в системі спеціалізованої позашкільної освіти.		2	4
Тема 15. Проблеми й шляхи формування особистості педагога. Професійна освіта та самоосвіта. 1. Професійна діяльність. 2. Проблеми й шляхи формування особистості педагога. 3. Професійна освіта та самоосвіта. 4. Структура безперервного професійно-педагогічного самовдосконалення.		2	4
ЗАГ.:	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені
---	--

Василя Стефаника» та Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів.

Поточний контроль та оцінювання проводиться викладачем безпосередньо під час практичних занять.

Періодичний контроль проводиться з метою визначення успішності та засвоєння ними програми навчального курсу на певному етапі чи виді діяльності.

Форма підсумкового контролю: II семестр – екзамен у формі колоквиуму та практичних завдань.

Оцінювання курсу здійснюється з урахуванням усіх видів навчальної роботи за 100-бальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

90-100 балів (А «Зараховано») отримує студент, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав повні відповіді на запитання на заліку, опрацював рекомендовану літературу.

80–89 балів (В «Зараховано») отримує студент, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав відповіді на запитання на заліку, опрацював більшість рекомендованої літератури.

70–79 балів (С «Зараховано») отримує студент, який виконав більшу частину видів самостійної роботи, практичні заняття, дав відповіді на запитання на заліку, опрацював значну кількість рекомендованої літератури.

60–69 балів (D «Зараховано») отримує студент, який виконав половину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання на заліку, опрацював половину рекомендованої літератури.

50–59 балів (Е «Зараховано») отримує студент, який виконав третину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання на заліку, опрацював третину рекомендованої літератури.

26–49 балів (FX не зараховано з можливістю повторного складання) отримує студент, який виконав хоч якусь частину видів самостійної роботи, практичних занять, не дав відповіді на запитання на

	<p>заліку, опрацював малу кількість рекомендованої літератури.</p> <p>0-25 балів (F не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) отримує студент, який не виконав жодного виду самостійної роботи, практичних занять, не може дати відповіді на запитання на заліку, не опрацював рекомендованої літератури.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Вид роботи: письмова контрольна робота.</p> <p>Термін написання: для денної форми навчання - після опанування тем, для заочної - за 10 днів до початку сесії</p> <p>Форма: від руки, друкована або електронний варіант.</p> <p>Навчальна дисципліна передбачає написання індивідуальних письмових завдань із опрацюванням обов'язкової та додаткової літератури. Очікується, що здобувачі вищої освіти виконують письмові роботи у формі есе та повідомлень. Як підсумок теоретичної та практичної підготовки в межах нормативної й варіативної складових освітньої програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти передбачено написання курсової роботи з психолого-педагогічних дисциплін у III семестрі на II курсі.</p>
Практичні заняття	<p>Під час практичних занять здійснюється поточний контроль, основне завдання якого – перевірка рівня підготовки здобувачів ОП до виконання конкретної роботи. Поточна успішність з дисципліни є основною інформацією при проведенні підсумкового оцінювання.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Опрацювання рекомендованої літератури.</p> <p>Виконання письмових контрольних робіт.</p> <p>Усні відповіді на практичних заняттях.</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю - залік.</p> <p>Форма здачі – комбінована.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій для кваліфікаційного рівня «магістр» програмні вимоги навчальної дисципліни спрямовані на досягнення восьмого (8) кваліфікаційного рівня (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 509 [«Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341](#)», який передбачає здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Тому, політика курсу спрямована на те, щоб забезпечити студентам здобуття знань, умінь та розуміння, що відносяться до галузі мистецької освіти, що дасть їм можливість виконувати свою роботу самостійно. Акцентується увага на забезпеченні підготовки професійних здібностей щодо самоорганізації, вміння самонавчатись, розвинути аналітичне мислення, приймати обґрунтовані рішення, здійснювати оцінювання та забезпечення якості виконаних робіт разом з вільним володінням іноземними мовами.

[Результати навчання за Освітньою програмою](#)

У взаємовідносинах викладач та студенти керуються загальними морально-етичними принципами та правилами поведінки відповідно до Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», ухваленого Конференцією трудового колективу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 29 грудня 2015 року.

[Кодекс академічної доброчесності](#) є обов'язковим для всіх учасників освітнього процесу.

8. Рекомендована література

1. Актуальні питання баянно-акордеонного виконавства та педагогіки в мистецьких навчальних закладах: Вип. 3 / ред-упор. та відпов. за випуск А. Сташевський. Луганськ : Політграф ресурс, 2007. 108 с.
2. Воевідко Л. Музична педагогіка : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2022. 240 с.

3. Гуманістична психологія: Антологія. Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Київ: Пульсари, 2001. Т. 1: Гуманістичні підходи в західній психології ХХ століття. 252 с.
4. Гусар Д. Видинівський феномен Василя Куфлюка. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2012. 148 с.
5. Енциклопедія освіти. Акад. пед. наук України; гол. ред Василь Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
6. Музична педагогіка та виконавство : зб. ст. / упор. Петро Серотюк; заг. ред. Анатолій Семешко. Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2008. 64 с.
7. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія / ред. Іван Зязюн. Київ : Вид-во «Віпол», 2000. 635 с.
8. Олексюк О. Формування духовного потенціалу студентської молоді. Київ : КДІКК. 1996. 253 с.
9. Олексюк О. Творча самореалізація майбутнього фахівця-музиканта в інтерпретаційному процесі. *Наукові записки Тернопільського ДПУ імені Володимира Гнатюка*. Серія: Педагогіка. 1999. №3. С. 116–120.
10. Олексюк О. Музична педагогіка: навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2013. 248 с.
11. Олексюк О, Ткач М. Музично-педагогічний процес у вищій школі. Київ : Знання України, 2009. 123с.
12. Олексюк О., Ткач М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва: навч. посіб. Київ : Знання України, 2004. 264 с.
13. Падалка Г. Музична педагогіка: курс лекцій з актуальних проблем викладання музичних дисциплін в системі педагогічної освіти. Ред. В. Бутенко. Херсон : ХДП, 1995. 104 с.
14. Падалка Г. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ : Освіта України, 2010. 274 с.
15. Павлій Г. Духовний тезаурус музиканта [Текст]. Львів : Каменярь, 2015. 291 с.
16. Педагогіка музичного мистецтва та хореографії у контексті інтернаціоналізації професійної освіти: матер. Міжнарод. наук.-практич. конф. (м. Медітополь, 3–5 листоп. 2016 р.) відпов. ред. Наталія Сегеда. Мелітополь : Вид-во Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, 2016. 216 с.
17. Педагогічна майстерність : підручник / І. Зязюн, Л. Крамущенко, І. Кривонос та ін.; за ред. І. Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ : СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.

18. Ростовський О. Лекції з історії західноєвропейської музичної педагогіки: навч. посіб. Ніжин : Вид-во НДПУ, 2003. 193 с.
19. Рудницька О. Педагогіка: загальна і мистецька : навч. посіб. Київ, 2002. 270 с.
20. Рудницька О. Світоглядна функція мистецтва. *Мистецтво та освіта*. Київ, 2001. №3. С. 10–13.
21. Савицький Р. Основні засади фортепіанної педагогіки / Управ. культ. Львівської облдержадміністрації, Методич. кабін. навч. заклад. мистец. та освіти. Пустомити : Пустомитівська районна друкарня, 1994. 40 с.
22. Сегеда Н. Модель професійного потенціалу педагога-музиканта, необхідного для самореалізації у педагогічній діяльності. *Збірка наукових праць*. Мелітопольський державний педагогічний університет. Мелітополь, 2001. Випуск 1. С.35–36.
23. Сегеда Н. Сутність характеристики професійного зростання вчителя // *Теоретичні питання освіти та виховання*: зб. наук. пр. Заг. ред. академіка АПН України М. Євтуха, укладач О. Михайличенко. Київ : КДЛУ, 2000. Вип.13. С. 58–60.
24. Черкасов В. Теорія і методика музичної освіти : підручник. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. Володимира Винниченка, 2014. 528 с.
25. Шульгіна В. Д. Українська музична педагогіка: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. Вид. 3-тє, допов. К. : НАКККіМ, 2016. 264 с.

Допоміжна

1. Аристова Л. Методика музичного навчання та виховання : навч.-метод. посібник. Миколаїв: Іліон, 2018. 404 с.
2. Аристова Л. Методика музичного навчання та виховання. Ч. 2 : навч.-методичний посібник. Миколаїв: Іліон, 2021. 444 с.
3. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в основній школі: Навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. 272 с.
4. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі: Навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. 216 с.
5. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.
6. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти: Навч. посібник / В. Ф. Черкасов. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. 472 с.
7. Черкасов В. Ф. Вокально-хорова робота й формування співацьких навичок учнів на уроках музичного мистецтва. Наукові записки. Серія:

Педагогічні науки. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. Вип.
107_1. С.26–36.

Викладач

Олег Колубаєв, доцент